
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לפילוסופיה של ההיסטוריה - 15589

תאריך עדכון אחרון 05-08-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פילוסופיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אורי רוטלוי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: orotlevy@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יום חמישי 15-16

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

האם יש קשר הכרחי בין המאורעות הקונטינגנטיים של ההיסטוריה לאמיתות הנצחיות אחריהם תרה הפילוסופיה? עד למאה ה-18, אם שאלה זו עלתה בכלל, הרי שהתשובה עליה היתה שלילית. אולם, מתקופה זו והלאה התעורר עניין רב ביחסים בין שני השדות הללו, וכיום קשה לדמיין צורות מסויימות של פילוסופיה, כמו זו הקונטיננטלית, מבלי לחשוב על יחסים אלו. שיעור זה יבחן, לאור זאת, נושאים מרכזיים במחשבה הפילוסופית על ההיסטוריה: משמעותה של ההיסטוריה כשדה להתקדמות מוסרית; היחס בין החתירה לאובייקטיביות והאופי הסובייקטיבי של הזכרון; ההיסטוריה כשדה קרב פוליטי לגאולת העבר ושחרור ההווה. הקריאות יכללו טקסטים של קאנט, היגל, פון ראנקה, ניטשה וולטר בנימין.

מטרות הקורס:

להבהיר בעיות יסוד בפילוסופיה של ההיסטוריה ולמפות גישות קלאסיות בתחום.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להגדיר שאלות יסוד בפילוסופיה של ההיסטוריה.
לזהות גישות שונות לשאלות אלו.
להשוות בין הגישות השונות בפילוסופיה של ההיסטוריה.
לבקר את הגישה האידאליסטית וההיסטוריוציסטית.
לדון ביישום הגישות הפילוסופיות השונות לעניינים עכשוויים.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

קאנט: ההיסטוריה כשדה להתקדמות מוסרית ותבניות ההיסטוריה
היגל וראנקה: היסטוריה פילוסופית לעומת היסטוריוגרפיה "אמיתית"
ניטשה: תפקיד הזכרון והשכחה בהיסטוריה; היסטוריה משמרת והיסטוריה ביקורתית
בנימין: המאבק הפוליטי על ההיסטוריה; הופעת אמת בהיסטוריה

חומר חובה לקריאה:

1. אריאלי, יהושע, "אחריותו של ההיסטוריון", מתוך היסטוריה ומטה-היסטוריה, בעריכת דוד אוחנה, ירושלים: מוסד ביאליק, 2003.

-
2. בנימין, ולטר, "על מושג ההסטוריה", מתוך מבחר כתבים, כרך ב: הרהורים, תרגום: דוד זינגר, ת"א: הקיבוץ המאוחד, 1996.
 3. היגל, "קווי היסוד לפילוסופיה של המשפט", בתוך משנתו המדינית של היגל, ת"א: הקיבוץ המאוחד, 1975, קטעים נבחרים.
 4. יובל, ירמיהו, קאנט והפילוסופיה של ההיסטוריה, ירושלים: מאגנס, 1988.
 5. ניטשה, פרידריך, "כיצד מועילה ומזיקה ההיסטוריה לחיים", מתוך דמדומי שחר; כיצד מועילה ומזיקה ההיסטוריה לחיים, תרגום ישראל אלדד, ירושלים: שוקן, 1968.
 6. סיגד, רן, האמת כטראגדיה, ירושלים: מוסד ביאליק, 1990.
 7. קאנט, עמנואל, ביקורת התבונה הטהורה, תרגום: הוגו ברגמן ונתן רוטנשטרייך, ירושלים: מוסד ביאליק, 1954.
 8. —, "אידאה להסטוריה אוניברסאלית מנקודת מבט קוסמופוליטית" מתוך מהי נאורות?, ת"א: רסלינג, 2009.
 9. —, "תשובה לשאלה: מהי נאורות?" מתוך מהי נאורות?, ת"א: רסלינג, 2009.
 10. Ranke, Leopold von, selection from The Theory and Practice of History, edited by Georg Iggers & Konrad von Moltke, Indianapolis: the Bobbs-Merrill Company, 1973.

חומר לקריאה נוספת:
יוגדר במהלך הסמסטר

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: